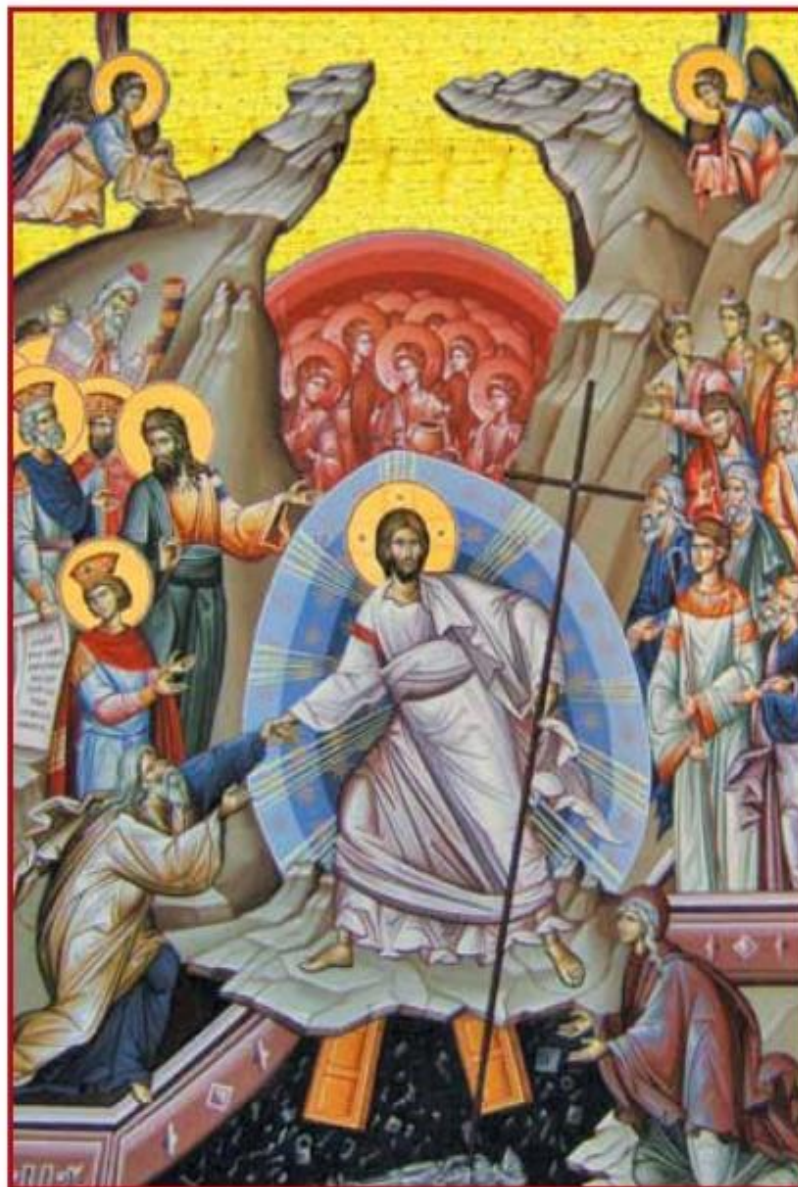

† CIPRIAN
ARHIEPISCOPUL BUZĂULUI ȘI VRANCEI

**Scrisoare pastorală
la Praznicul Învierii Domnului
din anul mântuirii 2014**

*Lumina Învierii -
cununa muceniei și temelul mântuirii*

**Lumina Învierii -
cununa muceniciei și temeiuil mântuirii**

† C I P R I A N

prin harul lui Dumnezeu, Arhiepiscop al Buzăului și Vrancei, iubitului nostru cler și popor dreptcredincios: har, pace, bucurie și ajutor de la Dumnezeu, iar de la noi, arhieręști binecuvântări și creștineasca salutare

Hristos a înviat!

*„Acum, toate s-au umplut de **lumină**: și cerul, și pământul, și cele de dedesubt. Deci, să prăznuiască toată făptura **Învieria** lui Hristos, întru Care S-a întărit“¹.*

**Preacucernici și Preacuvioși Părinți,
lubiți credincioși și credincioase,**

An de an, în minunatul anotimp al primăverii, când toate renasc la viață, sărbătorim evenimentul extraordinar, care, timp de aproape două milenii, a marcat, profund și definitiv, întreaga istorie a omenirii: **Învieria Domnului**, denumită, în cărțile noastre de slujbă, „*aleasă și sfântă zi [...], praznic al praznicelor și sărbătoare a sărbătorilor*“², tocmai datorită importanței sale și rolului determinant în actul mântuirii oamenilor. Pe bună dreptate, un Sfânt Părinte, meditănd la schimbarea de atitudine a oricărui creștin în perioada pascală, mărtu-risea: „*Ce mare strălucire luminează astăzi lumea și împodobește astfel Biserica? Ce s-a întâmplat de ne-am schimbat starea? Ieri eram posomorâți și întristați, iar astăzi în **lumină** și bucurie suntem; ieri în durere, și astăzi în veselie; ieri în suspine, și astăzi în cântări de laudă. Care este pricina ce ne-a adus această lumină și bucurie? Hristos a înviat din morți [...]*“³.

Astăzi, prin **Învieria** Domnului, locul întristării din inimile noastre l-a luat bucuria cea duhovnicească; în locul întunericii, s-a sălășluit **lumina**; în locul răutății și al păcatelor de tot felul, au sosit iubirea și puterea lui Dumnezeu. Dacă, în Săptămâna Sfintelor Pătimiri, ne-au cuprins întristarea pentru păcate, durerea pentru chinurile îndurate de către Mântuitorul Hristos și teama de moarte, acum, ne bucurăm împreună cu toată făptura cea văzută și cea nevăzută. Prin Jertfa Domnului de pe Sfânta Cruce, păcatul a fost șters, iar prin **Înviere**, moartea a fost nimicită: „*Unde îți este, moarte, boldul? Unde îți este, iadule, biruința? Înviat-a Hristos și tu ai fost nimicit. Sculatu-S-a Hristos și au căzut diavoli. Înviat-a Hristos și se bucură îngerii. Înviat-a Hristos și viața stăpânește. Înviat-a Hristos și niciun mort nu este în groapă; că Hristos, sculându-Se din morți, începătură [a învierii] celor adormiți S-a făcut [...]*“⁴.

Vestea **Învierii** lui Hristos umple cerul și pământul de **lumină dumnezeiască** și străbate veacurile, determinându-ne să cântăm imnul de biruință: „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din mormânturi viață dăruindu-le*“. Iar aceasta, pentru că **Învieria** lui Hristos nu este doar un adevăr istoric dovedit prin mărturia femeilor mironosițe și a Sfinților Apostoli, ci și piatra de temelie a credinței noastre în existența vieții veșnice. În acest sens, Apostolul neamurilor spunea: „*Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră*“ (I Corinteni 15, 14). Certitudinea **Învierii** lui Hristos este, așadar, garanția **învierii** noastre, după cuvântul Mântuitorului: „*Aceasta este voia Tatălui Meu, ca oricine vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică și **Eu îl voi învia în ziua cea de apoi***“ (Ioan 6, 40).

Dreptslăvitori creștini,

De Sfintele Paști, în întunericul adânc al nopții, doar candela cu Sfânta Lumină adusă de la Ierusalim mai arde pe Sfânta Masă din Altar. Urmează să înceapă slujba **Învierii**, care este precedată de această emoționantă și caldă chemare: „*Veniți de primiți **lumină!***“. Atunci, fiecare dintre cei prezenți în sfânta biserică se apropie, cu credință și evlavie, să ia lumină de la lumânarea aprinsă a arhierelui sau a preotului. Deodată, întunericul nopții este străpuns de lumină, iar sfântul lăcaș și chipurile credincioșilor devin strălucitoare și învăluite de o nespusă bucurie; cerul și pământul, îngerii și natura întregă sunt inundate de **lumină**.

Aprinderea lumânărilor nu reprezintă doar un ritual sec sau o necesitate de ordin material; nu este ceva conjunctural, în sensul că ai trebuință de lumină ca să te poți orienta în întunericul nopții. Chemarea la lumină din noaptea de **Înviere**, precum și aprinderea lumânărilor de la făclia din Sfântul Altar au o semnificație duhovnicească profundă: ele reprezintă legătura noastră cu Hristos Cel înviat și mărturisirea credinței de a trăi, permanent – în mod liber, conștient și responsabil –, în lumina învățăturilor Sale, pentru că a zis Domnul: „*Eu sunt **Lumina lumii**; cel care îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea **lumina vieții***“ (Ioan 8, 12). Prin Naștere, propovăduire și **Înviere**, Mântuitorul Hristos a fost și rămâne „**Lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul, care vine în lume**“ (Ioan 1, 9). De aceea, cărțile noastre de slujbă, prin

cântările specifice perioadei pascale, ne arată că Învierea lui Hristos luminează întregul neam omenesc: „*Cu Crucea Ta ai șters blestemul pomului, cu îngroparea Ta ai omorât stăpânirea morții și cu Învierea Ta ai luminat neamul omenesc*“⁵.

Părintele Dumitru Stăniloae ne spune că „*Hristos, ca noul Adam, a adus umanității lumina Învierii prin supremul act de iubire al Crucii și tot nouă ne-o pregătește pentru viața fericită a învierii în comuniune cu El, viața prin primirea Duhului Său Cel Sfânt, de viață Făcător. [...] Moartea Lui ca jertfă este astfel un mod prin care materia trupului a devenit transparentă pentru lumina nemuririi [...] cu care este unit în aceeași Persoană. Lumina din Trupul înviat al lui Hristos și din trupul nostru ce va învia, ca și cea arătată din Trupul Lui pe Tabor și cea mai redusă, care luminează fața celor curați și buni – nu poate fi o lumină de caracter fizic, deși se face transparentă și prin trup. Pentru înțelegerea acestei lumini trebuie să pornim de la lumina ce se face arătată pe fața omului bun, sau ca cerc de lumină ce înconjoară capul sfinților*“⁶.

„*Închinare de seară aducem Ție, Luminii celei neînserate, Care, la sfârșitul veacurilor, ca într-o oglindă, prin Trup, ai strălucit lumii; și până la iad Te-ai pogorât, întunericul cel de acolo l-ai stricat și lumina Învierii ai arătat-o neamurilor, Dătătorule de lumină, Doamne, slavă Ție!*“⁷, glăsuiește una dintre minunatele cântări ale Penticostarului.

Iubiți fii sufletești,

Viața creștină înseamnă comuniune cu Domnul nostru Iisus Hristos, Izvorul Vieții și al Luminii, Care ne îndeamnă și ne ajută să dobândim starea de sfințenie sau desăvârșirea; această comuniune, pierdută cândva de protopărinții noștri Adam și Eva, am redobândit-o prin Jertfa mântuitoare a Domnului și prin Învierea Sa cea de a treia zi. Evreii Vechiului Testament, deși recunoșteau lui Dumnezeu însușirea de a fi lumină – „*că la Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumină*“ (Psalmul 35, 9); „*s-a însemnat peste noi lumina feței Tale, Doamne!*“ (Psalmul 4, 6) –, totuși, din cauza păcatului strămoșesc moștenit de toți oamenii, nu-L puteau cunoaște și înțelege deplin pe Atotțiitorul. Călăuziți în chip minunat de Dumnezeu prin pustie, Îl vedeau, „*ziua, în stâlp de nor, arătându-le calea, iar noaptea, în stâlp de foc, luminându-le, ca să poată merge și ziua și noaptea*“ (Ieșirea 13, 21). Norul care ascunde și focul care mijlocește apariția luminii arată cunoașterea parțială și indirectă a lui Dumnezeu, din pricina existenței păcatului în firea umană, căci nu pot sta laolaltă întunericul și lumina.

Spre deosebire de aceasta, pe Muntele Taborului, Mântuitorul Hristos, prin minunea Schimbării Sale la Față, Și-a descoperit slava dumnezeiască, umplându-i pe cei trei Apostoli – Petru, Iacob și Ioan – de **lumina cea necreată a dumnezeirii**, tocmai pentru a-i întări în credință și răbdare pe parcursul Sfințelor Sale Pătimiri, ca, apoi, să înțeleagă corect slăvita Sa Înviere și, mai ales, învățătura Sa cea sfântă, în lumina Învierii.

Cunoașterea și înțelegerea luminii dumnezeiești sunt, așadar, posibile chiar din această viață, dar numai pentru aceia care și-au curățit sufletele de întunericul păcatului, învrednicindu-se de darul vederii duhovnicești. Căci măsura sfințeniei este dată de capacitatea omului de a se împărtăși de energiile divine necreate, pe care le primește în funcție de curățirea sa launtrică, de trăirea întru Hristos.

Frați creștini,

Nimic dintre cele ce se petrec în viața și în lumea aceasta nu este opera hazardului, ci toate se fac din voia cea sfântă și cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Rațiunea de a fi creștin își trage seva din însăși **Lumina Învierii lui Hristos**, nădejdea bucuriei și a mântuirii noastre. La Liturgia Darurilor înainte Sfințite, în Postul Mare – care este o perioadă de mucenicie în plan spiritual –, preotul le amintește credincioșilor că „*Lumina lui Hristos luminează tuturor*“, ceea ce înseamnă că, pentru a atinge țelul călătoriei noastre duhovnicești, adică întâlnirea cu Hristos Cel răstignit și înviat, trebuie să ne înarmăm cu multă răbdare și curaj, fiind încredințați că, împreună cu noi, călătorește însuși Dumnezeu, după cum și cântăm la slujba Pavecerniței Mari: „*Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți, neamuri, și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu*“ (Isaia 8, 9)⁸.

Creștini din toate timpurile și din toate locurile au dat mărturie, prin viața și faptele lor, despre neprețuita valoare a învățăturilor dumnezeiești, despre folosul pentru mântuire al Sfințelor Pătimiri ale Domnului și despre **Învierea lui Hristos, ca izvor de lumină și cunună a muceniei**. Învierea este temeiul care a făcut, din pescari, Apostoli și, din păgâni, mucenici, a însuflețit și împodobit cu virtutea răbdării pe sfinții Bisericii, determinându-i să sufere chinuri și moarte pentru Hristos. Viața sfinților, fiind încununată cu **Lumina Sfinței Învierii**, „*este mărturia puterii sfințitoare a Domnului nostru Iisus Hristos asupra umanului și a umanității, prin lucrarea harului dumnezeiesc. Existența sfinților demonstrează că sfințenia dumnezeiască nu s-a întrupat pentru a rămâne obiect al adorării, ci pentru a fructifica moral omenirea, rodind sfinți*“⁹.

Dintru începuturi, pământul nostru românesc a fost binecuvântat de Dumnezeu cu mulțime de sfinți, care au primit cununa muceniei, din dragoste pentru Hristos, Biserică și Neam. Între aceștia, cel mai convingător exemplu de jertfelnicie ne este dat de **Sfinții Martiri Brâncoveni**, de la a căror moarte trupească – însemnând naștere întru Împărăția lui Dumnezeu, spre viața cea veșnică și adevărată – se împlinesc, în această vară, trei sute de ani.

Sfântul Voievod Constantin Brâncoveanu a avut un rol remarcabil în istoria și cultura poporului român, manifestând o grijă sporită față de Biserica Ortodoxă, concretizată în ctitorirea multor lăcașuri de cult și tipărirea a

numeroase cărți de slujbă, precum și în daniile pe care le-a făcut unor așezăminte monahale din țară și de dincolo de hotare.

Eparhia noastră s-a bucurat de o atenție deosebită din partea marelui domnitor, care a ctitorit, aici, câteva biserici, a rezidit palatul arhiepiscopal din Buzău și a sprijinit înființarea tipografiei de la Episcopie, unde s-a tipărit, în 1691, pentru prima dată în limba română, *Pravoslavnică Mărturisire* a Sfântului Mitropolit Petru Movilă.

Mucenicia sa, a celor patru fii și a sfetnicului Ianache Văcărescu au uimit și emoționat lumea întregă, iar pentru noi constituie exemplu de mărturisire a dreptei credințe, de slujire și iubire față de Neam, dar și argument puternic pentru cinstirea lor, prin popasuri duhovnicești de aducere-aminte. Rămâne pilduitor îndemnul pe care voievodul martir l-a făcut copiilor săi, înainte de moarte: „*Fiii mei, fiți curajoși! Am pierdut tot ce am avut în această lume. Să nu ne pierdem sufletele! Stați tari, bărbătește, dragii mei, și nu băgați seamă la moarte. Priviți la Hristos, Mântuitorul nostru, câte a răbdat pentru noi și cu ce moarte de ocară a murit! Credeți tare în aceasta și nu vă mișcați din credința pravoslavnică, pentru viața și lumea aceasta!*”¹⁰.

În acest context, pe tot parcursul anului 2014, în Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei, vor avea loc ample manifestări religios-culturale închinare Sfinților Martiri Brâncoveni; vor fi aduse, spre închinare și cinstire, sfintele sale moaște și icoana voievodului mucenic; se vor tipări cărți, prin care dorim a evidenția contribuția substanțială a Sfântului Constantin Brâncoveanu la dezvoltarea culturii și spiritualității poporului român, precum și a artei creștine, prin ctitoriile sale din această parte de țară.

Lubiți frați și surori în Domnul,

Ce înseamnă mucenicia, astăzi? Pentru creștinii din anumite țări asiatice, precum Siria, aceasta înseamnă jertfirea vieții la propriu, asemenea martirilor din primele secole creștine, ca urmare a refuzului de a-și trăda credința strămoșească – realități de ultimă oră, care îngrozesc și îngrijorează întreaga lume civilizată. Pentru noi, cei care, din mila lui Dumnezeu, nu ne confruntăm cu persecuții anticreștine deschise și directe, mucenicia presupune o permanentă luptă cu duhurile răutății, în așa-numitul război nevăzut, care durează toată viața omului și din care putem ieși biruitori doar dacă ne punem nădejdea în Dumnezeu și acceptăm cooperarea cu El, în dobândirea mântuirii. Pentru aceasta, însă, trebuie să rămânem statornici în dreapta credință, trecând peste valul secularizării și mărăcinișul falselor învățături. Să ne îmbrăcăm cu armele luminii și să facem din viața noastră izvor de lumină pentru semenii. Să ne jertfim pentru aproapele nostru necăjit și întristat, chiar dacă și noi suntem săraci și copleșiți de suferință!

Într-o lume întinată de întunericul păcatului, să ne stră-duim a păstra curată **lumina Învierii lui Hristos**. Să ne amintim că, în ceasul în care Domnul Și-a dat duhul pe Cruce, „*întuneric s-a făcut peste tot pământul*” (Luca 23, 44), ceea ce înseamnă că, fără Hristos și învățătura Sa, lumea este întuneric și necunoștință. Învâind, însă, din morți, Hristos a adus lumii pace, bucurie și certitudinea vieții veșnice. De aceea, dacă ne vom afla vreodată în situația dramatică de a ne apăra identitatea creștină cu prețul vieții, să nu ezităm a o jertfi pe altarul credinței și al nădejzii în înviere. Este calea sigură prin care ne vom încununa, asemenea martirilor Brâncoveni, cu nimbul de **lumină al sfințeniei**.

Să murim, așadar, păcatului și să viem întru Hristos, Care este *Calea, Adevărul și Viața* (Ioan 14, 6), căci spre El ne călăuzește **Sfânta Lumină a Învierii** ce izvorăște, an de an, din mormântul cel de viață dătător de la Ierusalim. Spre o asemenea abordare creștină ne îndeamnă și Sfântul Vasile cel Mare, când zice: „*Să murim, dar, ca să trăim! Să omorăm cugetul trupului, ca să renască în noi puternic cugetul Duhului, prin care iau naștere viața și pacea. Să ne îngropăm cu Hristos, Care a murit pentru noi, ca să și înviem împreună cu Cel ce ne-a adus învierea*”¹¹. Ca să beneficiem de Înviere și de viața cea de apoi, trebuie ca, aici, mai întâi, să înviem din moartea cea sufletească; să devenim, din robi ai păcatului, fii ai luminii, să răbdăm necazurile și încercările și să ne identificăm cu Domnul Hristos în așa măsură încât să putem spune, împreună cu Sfântul Apostol Pavel: „*M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine*” (Galateni 2, 20).

Fie ca **Lumina Sfintei Învieri** să vă umple de pace și bucurie, iar Hristos-Domnul, Care a murit și înviat *pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire*, să înrădăcineze în sufletele tuturor dreapta credință, să aducă în fiecare casă belșugul și fapta de milostenie, dragostea și prețuirea între părinți și copii, duhul iertării și al iubirii între semenii!

Cu aceste părintești învățături, vă îmbrățișăm cu dragoste deplină întru Iisus-Domnul, dorindu-vă să petreceți creștinește Sfintele Paști, luând parte la slujbele bisericești din această perioadă pascală, împărtășindu-vă cu Trupul și Sângele Mântuitorului și luminându-vă duhovnicește cu Sfânta Lumină a Învierii lui Hristos.

Hristos a înviat!

Al vostru rugător către Domnul și de tot binele doritor,

† C i p r i a n
Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei

Note

- ¹ *Stihiră la Cântarea a III-a a Canonului Învierii*, de la slujba Utreniei din noaptea Sfințelor Paști.
- ² *Imosul Cântării a VIII-a*, din Canonul Învierii.
- ³ Sfântul Teodor Studitul, *Cuvântări duhovnicești*, Editura Episcopiei Ortodoxe Alba Iulia, 1994, p. 210.
- ⁴ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvânt de învățătură în sfânta și luminată zi a Învierii lui Hristos*, în „Penticostar”, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R. (în continuare, I.B.M. al B.O.R.), București, 1999, p. 25.
- ⁵ *Stihira a doua a Învierii* (a lui Anatolie), de la slujba Vecerniei (A doua Înviere) din Duminica Sfințelor Paști.
- ⁶ Pr. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos – Lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, Editura Anastasia, București, 1993, pp. 121-122.
- ⁷ *Stihira întâi a Învierii* (a lui Anatolie), de la slujba Vecerniei de Joi seara, în Săptămâna Luminată.
- ⁸ *Ceaslov*, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1992, p. 160.
- ⁹ † Nestor, Mitropolitul Olteniei, *Sfinți români canonizați în anul 1992*, în volumul „Canonizarea unor sfinți români”, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1992, p. 82.
- ¹⁰ I. Lupaș, *Mucenicia Brâncovenilor*, în „Studii, conferințe și comunicări istorice”, vol. III, Sibiu, 1941, p. 12.
- ¹¹ Sfântul Vasile cel Mare, *Omilii și cuvântări*, în colecția „Părinți și Scriitori bisericești”, vol. 17, Editura I.B.M. al B.O.R., București, 1986, p. 34.